

Tanévköszöntő

Tulassay Tivadar rektor évnyitóbeszéde*

Tisztelt Hölgyeim és Uraim, Kedves Elsőévesek!

Köszönöm, hogy elfogadták hazánk legtekintélyesebb, és a világ kultúrtörténetébe legjobban beágyazódott egyetemének meghívását!

Kedves Elsősök! Ez az Önök napja! Azt mondhatnánk: megcsinálták! Most életük egy határállomásához jutottak. Visszanézve eszükbe kell hogy jusson tanáraik erőfeszítése, a fáradságos órák, amelyeket nem szórakozással, hanem tanulással töltöttek, és – erről se feledkezzünk el(!) – a boldog és meghitt családi légkör, amely lehetővé tette az önök felkészülését. Eredményeiket maguknak, családjuknak, tanáraiknak köszönhetik. Önök az elit csapat. Jól sáfárgodtak a tehetségükkel, hiszen Önöknek sikerült az, ami több ezer és ezer jelentkezőnek nem. De csak most kezdődik az igazi munka. Az a munka, amely sikert csak az eltökélt, keményen dolgozó embereknek kínál. Napjainkban ugyanis nem jók a feltételek az alkotó munkára. Miért?

Kedves Barátaim!

Tudják-e Önök, hogy a 14-15 éves korosztály egynegyede fogyasztott már kábítószer, s hogy ez az arány Budapesten 33%? Ugyanezen korosztály egyharmada dohányzik, és a fiatalok 80 százaléka tizenöt éves koráig már részeg is volt, és exponenciálisan nő a naponta alkoholt fogyasztók száma? A fiatalok 60 százaléka tizenöt éves kora előtt szexuálisan aktív életet él, s minden harmadik együttlét tudatmódosító szer hatása alatt történik, miközben ennél a korosztálynál a legalacsonyabb a fogamzásgátlók használata. Önök napi 4 órát ülnek a TV előtt, és akkor a számítógépekről még nem is beszéltünk, és csak minden ötödik fiatal sportol rendszeresen. Generációjuk egynegyede túlsúlyos. Küzdeniük kell, mert így tönkreteszik az egészségüket: fenyegetnek a szív- és érrendszeri, a keringési betegségek, a magas vérnyomás és az infarktus. Mindezek alapján Önök harmada, fele nem jól sáfárgodik tehetségével.

Kik a felelősek mindezt? Sokan, anélkül hogy észrevennék, manipuláció áldozatává váltak: számukra csak az fontos, amit pénzért megvehetnek, amit reklámokban látnak, miközben a valódi értékek elsikkadnak. „Carpe diem” Tudom, nincsenek könnyű helyzetben. A kortárskapcsolatok és közösségek száma csekély, a család összetartó ereje is szétbomlott. Minden második gyerek elvált családban nő fel. Ezer megkötött házasság közül 537 bomlik fel! Budapesten minden harmadik gyermek házasságon kívül születik. Akik hivatástudatból jöttek egyetemünkre, azoknak kell példát mutatniuk! Ne legyenek szellemi janicsárok! Ha ugyanis ezek a tendenciák így folytatódnak, lassan nem lesz mire figyelni! Az Európai Unióban 1975-ben a hatvanöt évnél idősebbek aránya 11 százalék volt, 2025-ben ez 21 százalék lesz, tehát majdnem megduplázódik. Ugyanakkor a tizenöt évesek aránya 1975-ben 24 százalék volt, míg 2025-ben várhatóan csak 14 százalék lesz. Magyarországon húsz éve többen halnak meg, mint ahányan születnek. S itt kell arra is emlékeztetnem önöket, hogy a népesség egészségi állapotáért az egészségügy csak 10 százalékban tehető felelőssé. Mikor Önök praktizáló orvosok lesznek, mindössze 10 százalékban lesznek felelősek azért, hogy hazánk és Európa elöregszik. Éljen az ezüst-kor! De figyeljünk a fiatalokra is! Annál is inkább, mert a várható élettartam – főként a férfiak körében -, jóval alacsonyabb, mint az Unió más országaiban.

Ezen a ponton kell megemlítenem cigány honfitársainkat is. Őket ugyanis – paradox módon - jobban sújtják a civilizációs betegségek. Náluk magasabb a csecsemőhalálozás, az abortuszok száma, sőt a fertőzőbetegségek kockázata is. Alacsony születési súllyal és

rövidebb várható élettartammal rendelkeznek: átlagosan 14 évvel kevesebbet élnek cigány honfitársaink.

Hadd ragadjak ki néhány példát egy angol tanulmányból, amely azt elemzi, hogy milyen belső okai voltak a Római Birodalom bukásának. A részletes kutatásból én most csak néhány szembeötlő jelenséget emelek ki: kiterjedt születésszabályozás, csökkenő születésszám, belső háborúk, viszályok, homoszexualitás, orgiák - a fertőző nemi betegségek melegágya, túlzott bürokrácia, alkalmatlan államapparátus, amely nem kezelte a kríziseket, munkanélküliség, manipulált tömeg (panem et circenses), az elit luxusfogyasztása, a felhalmozott élvezet, a túlzottan liberális uralkodók, a barbárok és más népek lekezelése. Gondolkozzanak el ezeken is!

Az Önök kezében van a megoldás! Önök lesznek a felelős, önállóan gondolkodó magyar értelmiség. Kérem Önöket, ne tekintsenek úgy az egyetemre, mint egy tudást átadó, eladó intézményre! Ne a bürokrácia rendszerét lássák! Az az igazi felsőoktatás, ahová nem a diploma megszerzése miatt iratkoznak be a diákok, hanem azért, hogy tudásra tegyenek szert. Mi, oktatók megpróbálunk ebben segíteni Önöknek, bár mi sem vagyunk könnyű helyzetben. Nyomasztanak az állandó változások, ahol piaci viszonyok uralkodnak, ahol a diák sem tudhatja, mit kell „vásárolnia”. Ezért többségük nem készséget, hanem diplomát akar „vásárolni”. Ezért az ifjak jelentős része olyan intézménybe megy, ahol ezt könnyen megkaphatja. Az elmúlt évek reformhévületében nem született még olyan konkrét javaslat, hogy mit tegyünk az oktatás színvonalának emeléséért. Nálunk, itt a Semmelweis Egyetemen *sokat kell fizetni* a diplomáért: nagyon sok erőfeszítéssel jár a tudás megszerzése, ami csak türelmes, kitartó munkával lehetséges. Az egyetemen ki kell alakítani a türelmes, kitartó erőfeszítés képességét, amely nélkül valóban elsajátított tudáshoz nem juthat a hallgató. Erre a szüntelen munkára épül a tanár-diák, professzor-tanítvány viszony: mesterek és tanítványok világa. De nem mindenből lesz Tanítvány. Csak aki megdolgozik érte.

Zelk Zoltán írta: „szélfűtta levél a világ. De hol az ág, de mi az ág?” Keressék hát a fogódzót, az értékeket! Mi segítünk ebben. Azt valljuk, amit egy magyar kultuszminiszter mondott 1911-ben, „...minden egyetemnek a tanítási és kutatási célzatain kívül rendszerint nagyobb körzetre kiterjedő művelődési hatása, igen gyakran nemzetpolitikai missziója is van.”

A század bezárkózott, becsukta kapuit, az emberek egyedül vannak és félnek. Az egyetem azonban nyitva áll.

Lépjenek be a nyitott kapun! Isten hozta Önöket a Semmelweis Egyetemen!

**A szabadon elmondott teljes beszéd szeptember 3-án az egyetem tanévnyitó ünnepségén hangozott el a Művészetek Palotájában.*